

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 5.12.2018 г.
COM(2018) 794 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

**ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

относно изпълнението на Съобщението

„Европейски подход за борба с дезинформацията, разпространявана онлайн“

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На 26 април 2018 г. Комисията прие своето съобщение „Европейски подход за борба с дезинформацията, разпространявана онлайн“ (по-долу „Съобщението“)¹. В Съобщението се описват предизвикателствата, пред които дезинформацията, разпространявана онлайн, изправя нашите демократични общества, и се очертават пет групи действия, които частните и публичните заинтересовани страни следва да предприемат за справяне с тези предизвикателства.

Настоящият доклад придружава съвместното съобщение „План за действие за борба с дезинформацията“². В доклада се представя оценката на Комисията за постигнатия напредък в изпълнението на действията, посочени в Съобщението от месец април.

2. СТАТУС НА ДЕЙСТВИЯТА

2.1. По-прозрачна, надеждна и отговорна онлайн екосистема

2.1.1. Онлайн платформите следва да действат бързо и ефективно, за да предпазят ползвателите от дезинформация

Първият набор от действия има за цел създаването на по-прозрачна, надеждна и отговорна онлайн екосистема. Очертаните действия включват разработването на кодекс за поведение за саморегулиране във връзка с дезинформацията, предназначен за онлайн платформите и рекламната индустрия и целящ повишаване на прозрачността и по-добра защита на потребителите; създаването на независима европейска мрежа от проверители на факти с цел установяване на общи методи на работа, обмен на добри практики и постигане на възможно най-широко покритие в целия ЕС; насърчаването на развитието на системи за доброволна онлайн идентификация с цел подобряване на проследимостта и идентификацията на доставчиците на информация и използването на програмата на ЕС за научни изследвания и иновации („Хоризонт 2020“) за мобилизиране на нови технологии, като изкуствения интелект, блок-веригите и когнитивните алгоритми.

През май 2018 г. Комисията свика форум на различните заинтересовани страни по въпросите на дезинформацията (по-долу „Форума“), за да се изготви проект на кодекс за поведение за саморегулиране във връзка с дезинформацията (по-долу „Кодекса“)³. Форумът съчета „работна група“, съставена от основните онлайн платформи и от представители на рекламната индустрия и големи рекламодатели, и „група за отзвук“, съставена от представители на медиите, академичната общност и гражданското общество. Работната група имаше за задача да изготви Кодекса, групата за отзвук — да дава съвети и да излезе със становище по Кодекса. Кодексът бе публикуван на 26 септември заедно със становището на групата за отзвук⁴.

Кодексът съдържа преамбюл, декларация на целите и набор от 15 ангажимента с предговор от обяснителни бележки, които препращат към целите на Съобщението и описват подробно обхвата и целите на ангажиментите и контекста. Ангажиментите са организирани в пет области:

1. Контрол над рекламното позициониране

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Европейски подход за борба с дезинформацията, разпространявана онлайн“, 26.4.2018 г., COM (2018) 236 final, достъпно на адрес: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51804.

² JOIN(2018) 36.

³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/meeting-multistakeholder-forum-disinformation>.

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

2. Политическа реклама и тематично ориентирана реклама
3. Интегритет на услугите
4. Оправомощаване на потребителите
5. По-силни позиции на научноизследователската общност

От страните, подписали кодекса, се изисква да посочат към кои от тези ангажименти ще се придържат с оглед на приложимостта им във връзка с предоставяните от тях продукти или услуги. Неразделна част от Кодекса са и приложенията, в които са описани специфичните политики и действия, които подписалите страни ще прилагат и извършват в изпълнение на Кодекса.

В Кодекса са установени и допълнителни ангажименти, изискващи от подписалите страни да оценяват и да докладват за прилагането, функционирането и ефективността на Кодекса въз основа на годишни доклади за самооценка, които ще бъдат разглеждани от обективна трета страна — организация, избрана от тях. Подписалите страни се ангажират също така да си сътрудничат с Комисията при оценката на Кодекса, включително чрез предоставяне на информация при поискване и отговаряне на зададени въпроси.

На 16 октомври първоначално подписалите Кодекса страни представиха официално ангажиментите по Кодекса, към които ще се придържат, както и таблица, в която са изброени съответните добри практики на тяхното дружество и основните етапи по пътя към пълното прилагане на Кодекса в ЕС⁵. Първоначалните подписали страни са: Facebook, Google, Twitter и Mozilla, както и търговската асоциация, представляваща онлайн платформите (EDIMA), и търговски асоциации, представляващи рекламната индустрия и рекламоделите (EACA, IAB Europe, WFA и UBA)⁶.

Освен това Facebook, Google, Twitter и Mozilla изброиха редица конкретни дейности, които ще извършват с оглед на европейските избори през пролетта на 2019 г. и преди тях, съсредоточени върху сигурността и целостта на изборите.

Комисията смята, че Кодексът предоставя подходяща рамка за преследването на свързаните с него цели, изложени в Съобщението. Тя смята също така, че Кодексът е в съответствие с принципите на Комисията за по-добро саморегулиране и съвместно регулиране. Първоначалните подписали го страни представляват голям дял от сектора за разпространение на новини онлайн.

Комисията подчертава, че завършването на Кодекса следва да се разглежда като първа стъпка. Сега подписалите го страни трябва да положат усилия да гарантират строгото изпълнение, разширяване и прилагане на политиките и действията, които са идентифицирали. Комисията е на мнение, че изпълнението на Кодекса трябва да е пълно, ефективно и своевременно.

Комисията ще поиска от подписалите страни да предоставят актуална информация за мерките, които са взели за изпълнение на Кодекса, до края на 2018 г. Комисията възнамерява да публикува тази информация през януари 2019 г.

Освен това в периода между януари и май 2019 г. Комисията ще извърши целеви мониторинг на Кодекса, за да провери дали преди европейските избори са въведени ефективни политики по отношение на целостта на изборните процеси, и по-конкретно дали са спазени ключови параметри в Кодекса (контрол над рекламното позициониране, прозрачност на политическата реклама, закриване на фалшиви

⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/online-platforms-advertisers-and-advertising-industry-present-commissioner-mariya-gabriel>.

⁶ Съгласно Кодекса търговските асоциации, които са го подписали, не поемат задължения от името на своите членове, но се ангажират да ги информират за него и да ги насърчават да го подпишат или да спазват неговите принципи, според случая.

профили и системи за оценяване на злоупотребата с автоматизирани ботове). Платформите следва да предоставят пълна информация за това как изпълняват ангажиментите всеки месец, включително като отговарят на специфичните запитвания на Комисията. Тази информация също ще се публикува.

До края на 2019 г. Комисията ще извърши цялостна оценка на първите 12 месеца на действие на Кодекса. В случай че резултатите са незадоволителни, Комисията може да предложи по-нататъшни действия, включително действия от регулаторен характер.

Комисията ще потърси съдействие от страна на ERGA, независимата мрежа на аудио-визуалните регулатори съгласно Директивата за аудио-визуалните медийни услуги (ДАВМУ), при мониторинга на изпълнението на Кодекса в различните държави членки. ERGA е в уникалната позиция да изпълни тази задача предвид експертния опит и компетентността на нейните членове. Комисията може да потърси съдействието и на Европейската аудио-визуална обсерватория.

По време на мониторинга на изпълнението на Кодекса Комисията възнамерява да събере следната информация от подписалите страни:

А. Контрол над рекламното позициониране	
1. Въвеждане на политики и процеси за премахване на стимулите от гледна точка на рекламата и реализирането на приходи за съответните видове поведение	• Брой профили, закрити поради нарушение на политики за реклама на платформата (напр. политики, забраняващи невярното представяне) • Политики за понижаване на рейтинга на сайтове или профили, които разпространяват дезинформация или неавтентична информация (напр. кликбейт) • Процент на договорите между рекламодатели и мрежови оператори, съдържащи клаузи за защита на марката, забраняващи публикуването на реклами на сайтове за дезинформация • Брой уебсайтове, блокирани поради копиране и събиране на съдържание от други уебсайтове
Б. Политическа реклама и тематично ориентирана реклама	
2. Всички рекламни съобщения следва да бъдат ясно разграничени от редакционното съдържание	• Реклами, правилно обозначени като политическа реклама, като процент от общия брой политически реклами • Действия, предприети за гарантиране на правилното обозначаване на всички политически реклами • Брой на политическите или тематично ориентираните реклами, свалени поради неспазване на насоките на платформата за прозрачност на политическата реклама
3. Създаване на възможност за публично	• Брой записи, добавени в регистрите

оповестяване на политическата реклама	за публично оповестяване • Информация за размера на средствата, получени от политически партии, кандидати, кампании и фондации за политическа или тематично ориентирана реклама • Политики за проверка на самоличността на доставчиците на политическа реклама
4. Разработване на подходи за публично оповестяване на „тематично ориентирана реклама“	• Информация за напредъка по този ангажимент
В. Интегритет на услугите	
5. Въвеждане на ясни политики за самоличността и злоупотребата с автоматизирани ботове при използване на техните услуги	• Брой идентифицирани активни фалшиви профили • Брой идентифицирани активни фалшиви профили, дезактивирани поради нарушение на политиките на платформата • Информация за мерките за ясно обозначаване на всички ботове като такива • Брой публикации, изображения, видеоклипове или коментари, срещу които са взети мерки поради нарушаване на политиките на платформата за злоупотреба с автоматизирани ботове
6. Въвеждане на политики за това какво представлява недопустимо използване на автоматизирани системи	• Информация за политиките относно злоупотребата с ботове, включително информация за действията, извършвани чрез тях • Брой ботове, дезактивирани поради злонамерени дейности, нарушаващи политиките на платформите
Г. Оправомощаване на потребителите	
7. Инвестиции в продукти, технологии и програми [...], за да се помогне на хората да вземат информирани решения, когато се сблъскат с онлайн новини, които може да са фалшиви	• Информация за инвестициите в такива инструменти или друг напредък по този ангажимент • Информация за действителното използване на такива инструменти от потребителите • Информация за сътрудничеството с медийни организации и проверители с цел изпълняване на този ангажимент, включително за разработването на показатели за надеждност • Информация за мерките за повишаване на видимостта и

	широкото разпространение на съдържанието, чиято достоверност е проверена
8. Инвестиции в технологични средства за даване на предимство на съобразена с контекста, автентична и авторитетна информация, когато това е уместно, при търсене, емисии или други канали за разпространение, при които се използва автоматично класиране	• Информация за напредъка по този ангажимент • Информация за сътрудничеството с медийни организации и проверители с цел изпълняване на този ангажимент, включително за разработването на показатели за надеждност
9. Инвестиции във функции и инструменти, улесняващи хората да намерят различни гледни точки по теми от общ интерес	• Информация за инвестициите в такива инструменти или друг напредък по този ангажимент • Информация за наличието на такива инструменти и за използването им от потребителите
10. Сътрудничество с гражданското общество, правителствата, учебните заведения и други заинтересовани страни, за да се подкрепят усилията за подобряване на критичното мислене и грамотността в областта на цифровите медии	• Информация за осъществени или планирани от подписалите страни инициативи, включително за степента на покритие в различните държави членки
11. Насърчаване на навлизането на пазара на инструменти, които помагат на потребителите да разберат защо виждат конкретни реклами	• Информация за действителното навлизане на такива инструменти и използването им от потребителите
Д. По-силни позиции на научноизследователската общност	
12. Подкрепа на добросъвестните независими усилия за проследяване на дезинформацията и разбиране на нейното въздействие	• Информация за сътрудничеството с проверителите на факти и изследователи, включително за споделените данни
13. Избягване на забраняването или възпрепятстването на добросъвестни изследвания на дезинформацията и политическата реклама на техните платформи	• Информация за политиките, приети в изпълнение на този ангажимент
14. Насърчаване на изследванията в областта на дезинформацията и политическата реклама	• Информация за политиките, приети в изпълнение на този ангажимент
15. Организиране на годишна проява за насърчаване на обсъжданията в академичните среди, общността на проверителите на данни и членовете на веригата за създаване на стойност	• Доклад за годишната проява

Тази информация следва да се предоставя поотделно за държавите членки, за да се даде възможност за оценка на пропуските и разликите в изпълнението на Кодекса и неговото въздействие в целия Съюз.

Комисията отчита факта, че, както е посочено в Кодекса, „*тъй като различните подписали страни действат по различен начин, с различни цели, технологии и*

аудитории, Кодексът дава възможност за различни подходи в духа на предвидените в него разпоредби“. Поради тази причина информацията, която подписалите страни предоставят, следва да отразява особеностите на техните услуги.

Важно е също така да се постигне баланс между правото на свобода на изразяване на мнение и необходимостта гражданите да бъдат добре информирани. В този контекст не трябва да се забравя, че дезинформацията често не може да бъде квалифицирана като незаконно съдържание, а когато се смята за незаконна (напр. в случай на клевета или слово на омразата), тя подлежи на специфични санкции по силата на националното право или правото на Съюза (напр. премахване на съдържанието), чиято ефективност може да бъде измерена количествено. В Кодекса се разглеждат редица цели, свързани с дезинформацията, някои от които имат количествено изражение, като например прозрачността на политическите реклами или мерките за намаляване на броя на фалшивите профили, за разлика от други, като например оправомощаването на потребителите, чието прилагане не винаги може да бъде определено количествено. Поради това цялостната оценка на Кодекса неизбежно ще съдържа както качествени, така и количествени данни за анализ, според случая.

2.1.2 Подобряване на проверките на фактите, колективните знания и капацитета за мониторинг на дезинформацията

Като първа стъпка, Комисията се ангажира да подкрепи създаването на независима европейска мрежа на проверителите на факти. Като втора стъпка, Комисията пое ангажимент да създаде сигурна европейска онлайн платформа за дезинформацията, предлагаща аналитични инструменти и трансгранично събиране на данни, включително данни със свободен достъп и данни за използването на онлайн платформи за целия Съюз, в подкрепа на откриването и анализа на източниците на дезинформация и моделите на разпространение.

Комисията организира поредица от технически семинари с представители на общността на проверителите на факти през 2018 г. Бяха избрани имащи отношение проекти по програмата за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“. Освен това в сътрудничество с Европейския парламент Комисията организира конференция за проверяването на факти предвид предстоящите европейски избори⁷.

Тези действия допринесоха за:

- идентифициране на независимите организации за проверка на факти в държавите от ЕС и изграждане на контакти между тях;
- определяне на инструменти и услуги, които са от съществено значение за подобряване на дейностите по проверяване на факти и тяхното въздействие (напр. достъп до данни на ЕВРОСТАТ, инструменти за превод, автоматизиран поток от проверки на факти, направени от съответните организации);
- идентифициране на професионални и етични стандарти за независимо проверяване на факти и
- осигуряване на инструменти и инфраструктурна подкрепа на организациите за проверяване на факти.

По-конкретно по линия на програмата „Хоризонт 2020“ бе избрано спомагателното действие **SOMA** (Social Observatory for Disinformation and Social Media Analysis — Социална обсерватория за анализ на социалните медии и дезинформацията)⁸ с цел

⁷ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180920IPR14065/fact-checking-in-the-eu>.
⁸ www.disinfoobservatory.org.

създаване на мултидисциплинарна общност с участието на проверители на факти и научни работници, за да се подобри капацитетът за откриване и анализ и да се разберат по-добре различните видове заплахи от дезинформация. За тази цел SOMA, което стартира на 1 ноември 2018 г., ще осигури пилотна ИТ инфраструктура.

За да подготви втората стъпка, Комисията предложи в рамките на работната програма за 2019 г. на Механизма за свързване на Европа да се създаде нова инфраструктура за цифрови услуги за създаване на европейска платформа за дезинформацията. Инфраструктурата за цифрови услуги би трябвало да засили сътрудничеството между проверителите на факти и научните работници, за да се гарантира пълно покритие на територията на Съюза и развитието и установяването на връзка между съответните национални организации.

Действията, предприети от Комисията, доведоха до увеличаване на интереса към дейностите по проверяване на факти в Европа. Онлайн платформи, медии и проверители на факти планират проекти, свързани с предстоящите европейски избори.

Международната мрежа за проверка на факти (IFCN) например създава съюз на европейските проверители на факти, който ще допринесе за проект, съсредоточен върху изборите за Европейски парламент. Европейският съюз за радиоразпръскване (EBU), който представлява обществени медийни организации, планира подобен проект. Онлайн платформи, като Google и Facebook, изразиха интерес към сътрудничество с такива проекти. Спомагателното действие SOMA ще насърчава сътрудничеството между тези инициативи и ще подобрява тяхната ефективност и въздействие.

Проектът ще се осъществява в съответствие с установени и признати професионални стандарти (напр. принципите на IFCN, журналистически стандарти, принципи за етични научни изследвания). Освен това участниците следва да работят при пълна независимост от публична намеса и в съответствие с правила за управление, установени от участващите организации.

В същото време усилията за проверяване на факти понастоящем не са с достатъчно географско покритие или нямат капацитет да се справят с нарастващите обеми на новините онлайн. Мрежата IFCN например засега обхваща едва 12 държави от ЕС. Мрежата за проверка на факти на EBU обхваща цяла Европа, но предоставя услуги единствено на членове на EBU. Освен това дейностите по проверяване на факти твърде често се свеждат само до проверяване на съдържанието онлайн, без да се прави анализ на източниците и моделите на дезинформация.

Инфраструктурата за цифрови услуги, финансирана по Механизма за свързване на Европа би трябвало да улесни изграждането на контакти и трансграничния обмен на информация между проверителите на факти и научните работници, но за да се реагира ефективно и ефикасно на заплахите от дезинформация се изисква укрепване на капацитета за откриване и анализ въз основа на специфични познания за местната информационна среда. Поради това е необходимо да се изградят мултидисциплинарни общности от проверители на факти и научни работници на национално равнище, което изисква активното сътрудничество на държавите членки.

2.1.3. Насърчаване на отговорната дейност онлайн

С цел повишаване на доверието и отчетността онлайн, Комисията пое ангажимент да насърчава използването на доброволни онлайн системи, позволяващи идентифициране

на доставчиците на информация въз основа на надеждни средства за електронна идентификация и автентификация.

За тази цел Комисията мобилизира мрежата за сътрудничество, създадена по линия на Регламента относно електронната идентификация и удостоверителните услуги (eIDAS) и даде начало на дискусии за начините за постигане на напредък в тази област на 10-тата среща на тази мрежа на 11 юли 2018 г.

Комисията си сътрудничи и с организаторите на проекта по „Хоризонт 2020“ **Co-inform**, който има за цел създаване на лесен за използване технологичен инструмент чрез методология за съвместно разработване, за да могат политиците, проверителите на факти и гражданите да участват заедно в подобряването на ефективността на технологиите за откриване на дезинформация. В проекта участват научни работници, технологични компании и проверители на факти от различни държави от ЕС. В рамките на проекта ще се проучи използването на надеждни средства за идентификация и автентификация на доставчиците на информация в съответствие с Регламента eIDAS с цел този подход да бъде включен и в техните инструменти.

Проектът следва да подкрепя усилията на мрежата за сътрудничество за насърчаване на доброволното приемане на услугите и инструментите по eIDAS за сигурна идентификация и автентификация на доставчиците на информация (уебсайтове, физически и юридически лица).

Диалогът между Комисията и държавите членки през 2018 г. повиши осведомеността за това как инструментите и услугите по eIDAS помагат за борба с дезинформацията чрез повишаване на отчетността и насърчаване на по-отговорно поведение онлайн. Комисията ще продължи да работи с мрежата за сътрудничество и с доставчиците на платформи за насърчаване на разработването и използването на доброволни системи за сигурно установяване на самоличността на доставчиците на информация въз основа на най-високите стандарти за сигурност и поверителност, включително евентуалното използване на проверени псевдоними.

2.1.4. Използване на новите технологии

Комисията поема ангажимент да използва възможно най-пълноценно рамковата програма „Хоризонт 2020“ за мобилизиране на новите технологии и за да проучи възможността за допълнителна подкрепа за инструменти за борба с дезинформацията, ускоряване на пазарната реализация на иновационни дейности с голямо въздействие и насърчаване на партньорствата между изследователи и предприятия.

През 2013 г. Комисията започна финансирането на първите действия за научни изследвания и иновации, посветени на разработването на нови технологии за оценка на достоверността на съдържанието, публикувано онлайн. Проекти като **SocialSensor** (Социален сензор) и **Reveal** (Разкриване) бяха пионери в тази област и разработени в техните рамки инструменти днес се използват от големи новинарски организации и неправителствени организации.

Понастоящем по линия на Европейския научноизследователски съвет (ЕНС) и програма „Хоризонт 2020“ се провеждат няколко действия, насочени към подобряване на разбирането на онлайн дезинформацията и разработване на нови инструменти за проверка на съдържанието. В рамките на проектите на ЕНС **Comprop** и **Botfind** се изучава въздействието на автоматизираните системи за целево разпространение на пропаганда върху общественния дебат в Европа. В рамките на проекта на ЕНС **Debunker**

се изучава теоретично проблемът с погрешните възприятия на европейците по отношение на определени социални въпроси и възможните стратегии за намаляване на тяхното въздействие.

Проектът **Invid** по „Хоризонт 2020“ е съсредоточен върху разработването на инструменти за проверка на аудио-визуално съдържание. Тези инструменти са изключително важни, като се има предвид, че технологиите за подправяне на видеоматериали и създаване на дълбинни фалшификати (deep fakes) са все по-лесно използвани и достъпни. В друг проект по „Хоризонт 2020“, **Fandango**, се разглеждат решения, помагачи на традиционните медии по-лесно да откриват невярна информация онлайн.

Тъй като информационните технологии и явлението „онлайн дезинформация“ се развиват с бързи темпове, Комисията реши да увеличи усилията си. Тя избра четири нови действия за научни изследвания и иновации с общ размер на приноса на ЕС от около 10 милиона евро. Избраните действия са: Eupomia (решение с отворен код за идентифициране на източници на информация), SocialTruth (разпределена изчислителна екосистема, позволяваща лесен достъп до различни услуги за проверка), Provenance (решение без посредници за проверка на цифрово съдържание) и WeVerify (основана на участието проверка на съдържание). Тези нови проекти имат за цел разработване на услуги за общностите, които се борят активно с дезинформацията, разпространявана онлайн.

Освен това в предложението за програмата „Хоризонт Европа“⁹ Комисията предложи да се посветят усилия на:

- опазване на демократичната и икономическата стабилност чрез разработване на нови инструменти за борба с дезинформацията, разпространявана онлайн;
- по-добро разбиране на ролята на журналистическите стандарти и генерираното от потребители съдържание в условията на хиперсвързано общество и
- подпомагане на интернет приложения и услуги от следващо поколение, включително потапящи и надеждни медии, социални медии и социални мрежи.

2.2. Сигурни и устойчиви изборни процеси

Вторият набор от мерки е свързан с тактиките за манипулация и дезинформация, използвани по време на изборните процеси. За да се гарантира сигурността и неприкосновеността на изборните процеси, Комисията предложи да започне постоянен диалог за подпомагане на държавите от ЕС при управлението на рисковете за демократичните избори, свързани с кибератаки и дезинформация, по-конкретно с оглед на предстоящите европейски избори през 2019 г.

За тази цел Комисията започна конструктивен диалог с държавите членки през 2018 г. Първият обмен на добри практики по отношение на изборите се проведе на 25 и 26 април 2018 г. с участието на представители на групата за сътрудничество в областта на мрежовата и информационната сигурност (МИС) и изборните комисии.

Въз основа на приноса на органите, отговарящи за изпълнението на Директивата за МИС¹⁰, и подкрепата, предоставена от Комисията и Агенцията на ЕС за мрежова и информационна сигурност (ENISA), групата за сътрудничество за МИС състави

⁹ COM(2018) 435.

¹⁰ Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. относно мерки за високо общо ниво на сигурност на мрежите и информационните системи в Съюза.

компендиум за киберсигурността на изборните технологии¹¹ през юли 2018 г. Компендиумът е практически документ, в който се разглеждат специфични заплахи и са представени полезни примери за изборните комисии относно начина на управление на рисковете, свързани с киберсигурността на изборите.

Конференцията на високо равнище „Намеса в изборите през цифровата епоха — изграждане на защита срещу кибератаки“¹² се проведе на 15 и 16 октомври 2018 г. в Брюксел. Конференцията позволи на участниците да придобият по-добра представа за въпросите, свързани с киберсигурността на изборите, и даде възможност на изборителните комисии и компетентните органи в сферата на МИС да обсъдят възможните следващи стъпки за изпълнение на съответните мерки за сигурност по отношение на предстоящите европейски избори.

На своя годишен колоквиум за основните права на 26 и 27 ноември в Брюксел Комисията покани широк кръг заинтересовани страни да обсъдят демокрацията в Европа, включително устойчивостта на изборния процес и открития демократичен дебат. Няколкостотин заинтересовани страни, включително национални и европейски политици, международни организации, организации на гражданското общество, представители на медиите, социалните медии, бизнеса и образованието, взеха участие в колоквиума и набелязаха нови начини за насърчаване на свободното, открито и полезно демократично участие.

Комисията ще предприеме последващи действия във връзка със заключенията на колоквиума¹³, включително чрез дейността на националните и европейските мрежи за сътрудничество в сферата на изборите, които се създават понастоящем в рамките на пакета на Комисията от септември 2018 г. относно изборите¹⁴. Националните изборни мрежи ще съберат органи, носещи отговорност за изборите, с други органи, като например медийни регулатори, органи за киберсигурност и органи за защита на личните данни. Европейската мрежа за сътрудничество ще подпомага обмена на информация и добри практики между държавите от Съюза и неговите органи и ще проведе първото си заседание през януари 2019 г.

Чрез дейностите на Комисията през 2018 г. бе задълбочен диалогът между Комисията и държавите членки, като се повиши осведомеността и се укрепи капацитетът за управление на рисковете за демократичния изборен процес, свързани с кибератаки и дезинформация.

2.3. Насърчаване на образованието и медийната грамотност

Третият набор от действия са насочени към насърчаване на образованието и медийната грамотност. Развиването на цифрови умения и способност за критично мислене през целия живот е от съществено значение за укрепване на неподатливостта на нашите общества на дезинформация. В Съобщението бяха предложени нови действия за тази цел, като например: насърчаване на независимите проверители на факти и организации

¹¹ Публикация на групата за сътрудничество от март 2018 г. — Компендиум за киберсигурността на изборните технологии. Достъпна на адрес: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=53645.

¹² https://ec.europa.eu/epsc/events/election-interference-digital-age-building-resilience-cyber-enabled-threats_en.

¹³ Последващите действия ще бъдат съсредоточени върху действия, по които бе постигнат консенсус, и могат да включват например оценка на адекватността в една онлайн среда на съществуващи национални правила за прозрачност на политическата реклама.

¹⁴ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-cybersecurity-elections-recommendation-5949_en.pdf.

на гражданското общество да предоставят образователни материали на училищата и преподавателите; организиране на европейска седмица на медийната грамотност; проучване на възможността за добавяне на медийната грамотност към критериите, използвани от ОИСР в нейните сравнителни доклади за международното оценяване на ученици; допълнително насърчаване на текущите инициативи, посветени на цифровите умения, образованието и стажовете.

След като Съобщението бе прието, страните, подписали Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията, поеха ангажимент да си сътрудничат с гражданското общество, правителствата, образователните институции и други заинтересовани страни в подкрепа на усилията за подобряване на критичното мислене и грамотността в сферата на цифровите медии, включително чрез обучения и предоставяне на инструменти, помагачи на потребителите да откриват дезинформация.

През юни 2018 г. Комисията обсъди с националните органи и заинтересованите страни в рамките на експертната група по медийна грамотност възможностите за организиране на Европейска седмица на медийната грамотност (EUMLW) през 2019 г. с цел повишаване на осведомеността по въпросите на дезинформацията. През тази седмица ще бъдат съчетани прояви и инициативи на равнището на Съюза с прояви в отделните държави (работни срещи, дни на отворените врати в новинарските редакции и практически курсове по използването на социалните медии) с цел постигане на максимален ефект. Ще бъдат поканени за участие и заинтересованите страни, свързани с инициативите „По-безопасен интернет“ и „Коалиция за цифрови умения и работни места“, с цел осигуряване на полезно взаимодействие с тях. Основна тема на седмицата следва да бъде борбата с дезинформацията с оглед на предстоящите европейски избори през 2019 г.

Комисията съфинансира създаването на центрове за безопасен интернет в държавите от ЕС в подкрепа на кампанията #SaferInternet4EU, която има за цел повишаване на осведомеността за медийната грамотност, информиране на родителите и специалистите за рисковете и възможностите онлайн и насърчаване на позитивното използване на медиите от децата и младите хора. По-конкретно, тази кампания дава на онлайн потребителите по-добри средства за разпознаване на евентуална пристрастност, изопачаване или невярна информация¹⁵.

Освен това в преразгледаната Директива за аудио-визуалните медийни услуги (ДАВМУ), вече одобрена от Съвета на 6 ноември 2018 г., се признава значението на медийната грамотност и се въвежда правно задължение за държавите членки да насърчават и вземат мерки за развитие на уменията, свързани с медийната грамотност (член 33а). Предвид основната роля на платформите за споделяне на видеоклипове при предоставянето на достъп до аудио-визуално съдържание и произтичащата от това социална отговорност, с преразгледаната ДАВМУ се задължават държавите членки да осигуряват ефективни мерки и инструменти за медийна грамотност и да повишават осведомеността на потребителите за тези мерки и инструменти (член 28б, параграф 3, буква й)). С тези разпоредби се въвеждат правила за държавите членки и платформите за споделяне на видеоклипове относно медийната грамотност и се създава система за съвместно регулиране със задълбочено сътрудничество между промишлеността, гражданското общество, държавите членки и регулаторните органи.

¹⁵ Редовни актуализации, ресурси и списък с прояви, свързани с безопасния интернет, в държавите членки ще намерите на портала: www.betterinternetforkids.eu.

По силата на тази директива държавите от ЕС ще трябва да докладват на Комисията за изпълнението на своите планове в областта на медийната грамотност. Комисията, след консултация с контактния комитет, ще излезе с насоки за обхвата на това задължение за докладване.

Националните аудио-визуални регулаторни органи осъществяват дейност във връзка с медийния плурализъм и в рамките на ERGA (експертната група на аудио-визуалните регулаторни органи, организирана от Комисията) по въпроси като балансираното и безпристрастно отразяване на изборите от медиите, проучванията на общественото мнение и политическите кампании.

Освен това през 2018 г. Комисията продължи своята дискусия с ОИСР относно възможността за добавяне на медийната грамотност към критериите, използвани от тази организация в нейните сравнителни доклади, с акцент върху предстоящия въпросник за Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) 2021. За тази цел ОИСР приветства предложението на Комисията за включване на дезинформацията, разпространявана онлайн, и фалшивите новини като част от въпросника за запознатост с ИКТ, данните от който ще се използват при преразглеждането на критериите за оценка в PISA. Понастоящем ОИСР работи по актуализиране на въпросника с нови въпроси, които ще бъдат тествани през 2019 г.

По отношение на цифровите умения 23-те национални коалиции, създадени след като Коалицията за цифрови умения и работни места започна работа през декември 2016 г., предложиха голям брой дейности за подобряване на цифровите умения на европейците, като например онлайн обучения, обучения на живо, кампании за повишаване на осведомеността и сертификационни курсове.

През октомври 2018 г. управителният съвет на Коалицията за цифрови умения и работни места, създаден през септември 2017 г., представи приоритетите си за следващите месеци, които включваха популяризиране и оптимизиране на съществуващите инструменти в подкрепа на придобиването на цифрови умения за всички и разширяване на Европейската седмица на програмирането¹⁶, за да достигне тя до поне 50% от всички училища в Съюза до 2020 г.

2.4. Подкрепа за качествената журналистика като съществен елемент на демократичното общество

Четвъртият набор от мерки има за цел осигуряване на подкрепа за качествената журналистика като съществен елемент на демократичното общество. Качествената журналистика и качествените новинарски медии могат да разобличават и ограничават въздействието на дезинформацията, като предоставят на гражданите разнообразна и стойностна информация. Комисията предложи да се повиши прозрачността и предсказуемостта на правилата за държавни помощи в медийния сектор чрез създаване на достъпен онлайн регистър на решенията. Комисията предложи също да се отправи покана за предложения през 2018 г. за изготвяне и разпространение на качествени новини за дейностите на Съюза чрез основани на данни новинарски медии, както и да се проучат възможностите за увеличаване на финансирането за подпомагане на инициативите за свобода и плурализъм на медиите и за модернизиране на новинарските екипи.

¹⁶ Европейската седмица на програмирането е възникнала на местно равнище инициатива, която има за цел да запознае всички граждани с програмирането и цифровата грамотност по забавен и вълнуващ начин. <https://codeweek.eu/>.

След Съобщението Комисията предостави достъп до онлайн регистър за приложимите правила за държавните помощи и съответните прецеденти на своя уебсайт¹⁷. В регистъра се съдържат приложимите правила за държавните помощи и съответните решения на Комисията относно държавните помощи за пресата и за обществените услуги за радио- и телевизионно разпространение, както и връзки към съответни коментари в бюлетина на Комисията за политиката за конкуренция. Актуализирана информация относно помощите, отпуснати от държавите членки в тези области, е достъпна в Регистъра за прозрачност¹⁸.

Освен това на 26 юни 2018 г. Комисията отправи покана за представяне на предложения, на стойност около 1,9 милиона евро, за изготвяне и разпространение на качествени новини по свързани с ЕС въпроси чрез основани на данни медии. Поканата приключи на 25 септември. Бяха получени четири предложения за проекти. След края на оценяването на проектите, което вече е в ход, се предвижда отпускането на средства да започне през първото тримесечие на 2019 г.

В допълнение към научноизследователските проекти, представени в точка 2.1.4. по-горе, в работната програма за 2020 г. по „Хоризонт 2020“ се предвижда осигуряване на допълнителни инвестиции в иновационни проекти, за да се изберат, лансират и развият идеи за новаторски услуги и инструменти за модернизиране на новинарските екипи.

За да стабилизира действията в полза на качествената журналистика, свободата на медиите, плурализма на медиите и медийната грамотност, Комисията предлага специален бюджет в рамките на следващата многогодишна финансова рамка (2021—2027 г., „Творческа Европа“, междусекторно направление.) Това ще спомогне за справяне със структурните промени, пред които е изправен медийният сектор, чрез поощряване и мониторинг на разнообразието и плурализма на медийната среда.

Що се отнася до насърчаването на свободата и качеството на новинарските медии и журналистиката, Комисията съфинансира дейността на Европейския център за свобода на печата и медиите (ЕСРМФ)¹⁹. През 2018 г. основната задача на този център бе да подпомага работата на разследващите журналисти чрез отпускане на безвъзмездни средства за трансгранични журналистически разследвания. През юни 2018 г. независимо жури избра 12 проекта за журналистически разследвания, за които да бъдат отпуснати средства през първия кръг на финансиране от фонда J4EU.

Освен това с помощта на финансиране от Европейския парламент се публикуват три покани за подпомагане на пилотни проекти в следните области:

- програма за обмен на работещи в медиите;
- програма за стаж за журналисти, работещи в медии на малцинствени езици;
- проект за идентифициране и подпомагане на медийни съвети.

Не на последно място Агенцията за основните права продължи своята работа по разработване на инструментариум за работещите в медиите, който представлява онлайн

¹⁷ http://ec.europa.eu/competition/sectors/media/overview_en.html#disinformation.

¹⁸ <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/home?lang=bg>.

¹⁹ Центърът е установен в Лайпциг, като основната му цел е да обедини фрагментираната общност на поддръжниците на свободата на медиите в Европа и да обърне внимание на нарушенията на тази свобода в държавите от ЕС и извън него. Центърът предоставя практическа помощ на журналистите в нужда и си сътрудничи с партньори за повишаване на осведомеността по въпросите на свободата на медиите в ЕС и страните кандидатки за членство. Партньорите на този център подкрепят и наблюдават свободата на медиите в ЕС и страните кандидатки.

платформа за изграждане на капацитет със съдържание, което е изготвено от частни заинтересовани страни в областта на медиите и е в помощ на журналистите, създаващи качествени новини.

2.5. Противодействие на вътрешните и външните заплахи от дезинформация посредством стратегическа комуникация

В съответствие със Съобщението от месец април Европейската комисия положи усилия за вътрешно координиране на комуникационните си дейности за борба с дезинформацията. За тази цел тя създаде вътрешна мрежа за борба с дезинформацията, чиято основна цел е да позволи на нейните служби по-добре да откриват вредни послания, да насърчи култура на проверяване на фактите, да осигурява бързи отговори и да засили положителните послания²⁰. Комисията засили сътрудничеството си с Европейския парламент и Оперативната група за стратегическа комуникация с Източното съседство чрез тристранен форум, имащ за цел да приведе в действие съответните усилия на институциите за борба с дезинформацията в навечерието на изборите за Европейски парламент през 2019 г.

3. РЕЗЮМЕ

Като цяло действията, очертани в Съобщението, бяха постигнати или започнати през 2018 г. Онлайн платформите и рекламната индустрия приеха кодекс за поведение с цел повишаване на прозрачността онлайн и защита на потребителите, по-конкретно с оглед на изборите за Европейски парламент през 2019 г. В ход е изграждането на мрежа от проверители на факти, която ще укрепи капацитета за откриване и опровергаване на неверни послания. Комисията ще улесни тяхната работа чрез предоставяне на необходимата инфраструктура, без да се меси в техните задачи. Заинтересованите страни ще могат да се възползват от редица научноизследователски и новаторски инструменти за идентифициране и справяне с дезинформацията, а потребителите ще имат полза от по-добрата онлайн отчетност на доставчиците на информация. Осведомеността за необходимостта от защита на демократичните процеси от кибератаки в държавите от ЕС се е увеличила. Това съпътства продължаващите усилия на национално и европейско равнище за повишаване на равнището на медийна грамотност и оправомощаване на потребителите, особено младите поколения, и подобряване на критичното мислене. Подкрепата за качествената журналистика също би трябвало да допринесе за ограничаване на дезинформацията и да осигури на гражданите висококачествена и разнообразна информация.

Комисията ще следи отблизо изпълнението на текущите действия, разгледани в настоящия доклад, и по-специално на ангажиментите по Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията, и ще продължи да преценява дали са необходими допълнителни действия, включително регулаторни мерки.

²⁰ Мрежата включва също представителствата на Комисията в държавите членки.